

כִּךְ קָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, שְׁלִים תְּדִיר בְּהַאי גְּזוּנָא
 וּבְהַאי גְּזוּנָא, אֲבָל לָא אֶתְחַזֵּיא, אֶלְא בְּנִהְיֵרוּ
 דְּאַפִּין. וּבְגִין כִּךְ, אֵינּוּן טַפְּשִׁין תִּיבִין לָא אֶסְתַּמְרוּן
 מִיְנֵיהּ. אֵינּוּן חֲכִימִין זַפְּאִין, אֶמְרִין, מַלְכָּא שְׁלִים
 הוּא, אַף עַל גַּב דְּאַנְפּוּי אֶתְחַזֵּיין נְהִירִין, דִּיעָא
 אֶתְכַסֵּיא בְּגִייהּ, בְּגִין כִּךְ בְּעֵי לְאַסְתַּמְרָא מִיְנֵיהּ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מִחֲכָא, ^(מלאכי ג) אֲנִי יי' לֹא שְׁנִיתִי.
 לָא דְלִיגְנָא לְאַתֵּר אַחְרָא, בִּי אֶתְכַלִּיל כִּלְא.
 הֵינִי תִּירִי גְּזוּנֵי בִי אֶתְכַלִּילן, בְּגִין כִּךְ כִּלְא בְּאַרְח
 מִיִּשְׂרָאֵל אֶתְחַזֵּיא, וְאַף עַל גַּב דְּאַתְנוּן אַחִידוּן לְהַאי
 סְטָרָא וּלְהַאי סְטָרָא, בְּסִדְרָן כְּתִיבִין.

וַיִּסַּע מִלֶּאדָּה הָאֱלֹהִים הַחֹלֶף לִפְנֵי מַתְנֵה יִשְׂרָאֵל
 וַיִּלְךְ מֵאַחֲרֵיהֶם וַיִּסַּע עִמּוֹד הָעֵנָן מִפְּנֵיהֶם
 וַיַּעֲמֵד מֵאַחֲרֵיהֶם. ^(שמות יד) עַד פֶּאן סְטָרָא חַד, חֶסֶד

לשון הקודש

לֹא שְׁנִיתִי. לֹא דִלְגַתִּי לְמָקוֹם אַחֵר, בִּי
 נִכְלָל הַכֹּל. שְׁנֵי הַגְּזוּנִים הִלְלוּ נִכְלָלוּ בִּי.
 מִשּׁוּם כִּךְ הַכֹּל נִרְאָה בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל, וְאַף
 עַל גַּב שְׂהֵאֹתִיּוֹת אַחֲזוּזוֹת לְצַד זֶה וּלְצַד
 זֶה, הֵן כְּתוּבוֹת בְּסִדְרָן.

וַיִּסַּע מִלֶּאדָּה הָאֱלֹהִים הַחֹלֶף לִפְנֵי מַתְנֵה
 יִשְׂרָאֵל וַיִּלְךְ מֵאַחֲרֵיהֶם וַיִּסַּע עִמּוֹד הָעֵנָן
 מִפְּנֵיהֶם וַיַּעֲמֵד מֵאַחֲרֵיהֶם. עַד פֶּאן צַד

כִּךְ הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא שְׁלֵם תְּמִיד בְּגִין
 זֶה וּבְגִין זֶה, אֲבָל לֹא נִרְאָה, אֶלְא
 בְּפָנִים מְאִירוֹת. וְלִכֵּן אוֹתָם רְשָׁעִים
 הַטְּפָשִׁים לֹא נִשְׁמְרִים מִפְּנֵי אוֹתָם
 חֲכָמִים צְדִיקִים אוֹמְרִים: מִלְּךְ שְׁלֵם הוּא.
 אַף עַל פִּי שְׁפָנִי נִרְאִים מְאִירוֹת, הַדִּין
 מְכַסֶּה בְּתוֹכוֹ, וְלִכֵּן צְרִיךְ לְהִשְׁמַר מִפְּנֵי.
 אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מִפֶּאן ^(מלאכי ג) אֲנִי ה'

לְאַבְרָהָם. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֶלְעָזָר בְּרִי, תָּא חַיִּי
 רְזָא דָּא. פִּד עֲתִיקָא קִדִּישָׁא אֲנֵהִיר לְמַלְכָּא, אֲנֵהִיר
 לִיָּה, (ס"א עֲטָר לִיָּה וְאַחֲסִין לִיָּה, בְּכַתְרִין וְכוּ') וְעֲטָרִין לִיָּה, בְּכַתְרִין
 קִדִּישִׁין עֲלָאִין, פִּד מָטָאן לְנַבִּיָּה מִתְעַטְרִי אֲבָהָתָא,
 בְּשַׁעֲתָה דְּמִתְעַטְרִי אֲבָהָתָא, בְּדִין הוּא שְׁלִימוֹ
 דְּכֻלָּא. בְּדִין מְטְרוֹנִיתָא, נְטָלָא בְּמִטְלָנְהָא, (בְּהֵוָּא)
 (נ"א בְּשׁוּלְמָנָא בְּהָאִי) שְׁלִימוֹ דְּאַבְהָתָא. וְכֹד מִתְעַטְרָא
 מִכְּלָהוֹן, בְּדִין אֲתַבְּרָכָא, וְרִשׁוּתָא דְּכֻלָּא בִּידְהָא.

וְאַסְתִּים בִּיהַּ כְּנֻנָּא דָּא שְׁמָא קִדִּישָׁא
 גְּלִיפָא בְּאֲתוּוֹי רְשִׁימִין בְּרִתִּיכָא עֲלָאָה קִדִּישָׁא
 עֲטוּרָא דְּאַבְהָתָא.

(ההנה כאן הודפסה בסוף הספר עם הבתים של הע"ב שמות:)

(אמר רבי ייסא, אשכחנא ברזא דא בתקיעותא (ס"א דרב בבבל) דרב המנונא סבא,
 תלת וּבְכֵן וּבְכֵן, לְקַבְּלֵי הַנִּי תֵּלֵת. וְכֹךְ הוּא סְדוּרָא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כֻּלָּא

לשון הקודש

וּבְשַׁמְתַּעֲטַרְתָּ מִכָּלֶם, אִז מִתְבְּרַכְתָּ,
 וְרִשׁוּתָא שְׁל הַכֹּל בִּיְדֵיָּהּ.

וְסַתְוֹם בּוּ כְּמוֹ זֶה הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ חֲקוּק
 בְּאוֹתוֹת רִשׁוּמוֹת בְּמִרְכָּבַהּ הַקְּדוֹשָׁה
 הַעֲלִיזָנָה, עֲטוּרָא הָאֲבוֹת.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵא, מְצָאֵנוּ בְּסוּד זֶה
 בְּתַקִּיעַת הַשּׁוֹפָר (שֶׁל רַב בְּבֶל) שֶׁל רַב
 הַמְּנוּנָא סְבָא שְׁלֹשׁ וּבְכֵן וּבְכֵן,
 כְּנֶגֶד שְׁלֹשׁ אֱלֹהִים, וְכֹךְ הַסְּדֵר. אָמַר רַבִּי

אֶחָד, חֶסֶד לְאַבְרָהָם. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,
 אֶלְעָזָר בְּנִי, בָּא רָאָה הַסּוּד הַזֶּה.
 בְּשַׁהֲעֲתִיק הַקְּדוֹשׁ מְאִיר לְמַלְכָּהּ, מְאִיר
 לוֹ (מַעֲטָר אוֹתוֹ וּמוֹרִישׁ לוֹ בְּכַתְרִים וְכוּ') וּמַעֲטָר אוֹתוֹ
 בְּכַתְרִים קְדוּשִׁים עֲלִיזוֹנִים. בְּשַׁמְנִיעִים
 אֵלָיו, מִתְעַטְרִים הָאֲבוֹת. וּבְשַׁעֲה
 שְׁהָאֲבוֹת מִתְעַטְרִים, אִז הוּא שְׁלֹמוֹת
 הַכֹּל, אִז הַנְּבִירָה נּוֹסַעַת בְּמַסְעֵיהָ (בְּאוֹתוֹת)
 (בְּשֵׁלְטוֹן בְּדָה) שְׁלֹמוֹת שְׁל הָאֲבוֹת.

אֶתִּכְלִיל בְּהֵאֵי שְׁמָא (נ"א שְׁלִיחָא) קְדִישָׁא, וְאַסְתִּיִּים בֵּיהּ, אֲשֶׁתְּכַח דְּשְׁלִימוֹ דְּרִתִּיכָא
קְדִישָׁא אִית בֵּיהּ.)

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָאִי הוּא שְׁמָא קְדִישָׁא, עֲטוּרָא
דְּאַבְהֵן, דְּמִתְעַטְרָא בְּגִלּוּפֵיהוּ, בְּחַבּוּרָא
בְּחֵדָא. שְׁלִימוֹ דְּרִתִּיכָא קְדִישָׁא. וְאֶתִּכְלִיל
בְּאַרְבַּעִין וְתַמְנָא תִּיבוּתָא, דְּאִיהוּ שְׁלִימוֹ דְּכֻלָּא,
וְעַקְרָא דְּשָׂרְשׁוּן.

תָּא חֲזִי, גּוּפָא דְּאֵילָנָא, אֲנִי אֶלְף גּוּן יו"ד. רִישָׁא
דְּכָל עֲנָפֵי אֵילָנָא, וְה"ו. (וה"ו) וְהָא אֶתְעֵרוּ
חֲבָרִיא, כְּלָלָא דְּעֲנָפִין וְנוֹפָא וְשָׂרְשָׁא, בְּאַרְבַּעִין
וְתַמְנָא תִּיבוּן. וְהָא אֶתְרָשִׁים בְּתַלְתָּ עֲלָמִין עֲלָאִין,
וּבְתַלְתָּ עֲלָמִין תַּתְּאִין.

לְקַבְּלִיהּ, קְדוּשׁ קְדוּשׁ קְדוּשׁ ה' צְבָאוֹת. קְדוּשׁ
לְעֵילָא. קְדוּשׁ בְּאַמְצָעִיתָא. קְדוּשׁ

לשון הקודש

ועקר השרשים.

בא ראה, גוף העין - אָנִי, אֶלְף גּוּן יו"ד. ראש של כל ענפי העין - וְה"ו. והרי התעוררו החברים, כָּלֵל שֶׁל עֲנָפִים וְנוֹף וְשָׂרֵשׁ בְּאַרְבַּעִים וְשִׁמּוּנָה תְּבוּת. והרי גִּרְשָׁם בְּשִׁלְשָׁה עוֹלָמוֹת עֲלִיוֹנִים וּבְשִׁלְשָׁה עוֹלָמוֹת תַּחְתּוֹנִים. בְּנִגְדוֹ - קְדוּשׁ קְדוּשׁ קְדוּשׁ ה' צְבָאוֹת.

יוסי, הכל נכלל בשם (שליח) הקדוש הזה ומסתים בו, נמצא ששלמות המרכבה הקדושה יש בו.

אמר רבי שמעון, זהו השם הקדוש, עטור של האבות שמתעטרים בחקיקותיהם בחבור כאחד. שלמות המרכבה הקדושה. ונכלל בארבעים ושימונה תבות, שהוא שלמות הכל

לְתַתָּא. קְדוּשַׁת חֶסֶד. קְדוּשַׁת גְּבוּרָה. קְדוּשַׁת תְּפָאֶרֶת.
 וּבְלָהוּ בְּשִׁבְעֵין וּתְרִין אֲתַגְּלִיפוּ, כְּמָה דְּאֵתְמַר.
 בְּרִידָה הוּא, בְּרִידָה שְׁמִיָּה לְעָלַם וּלְעֵלְמֵי עֲלָמִין אָמֵן.
 אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּשַׁעֲתָא דְּשָׂרוּ יִשְׂרָאֵל עַל יַמָּא,
 חָמוּ לְכַמְּה (דף נ"ב ע"ב) אֲכַלּוּסִין, לְכַמְּה חֵיילִין,
 לְכַמְּה מְשִׁירֵין, מֵעֵילָא וְתַתָּא, וּבְלָהוּ בְּכַנּוּפִיא
 עֲלֵייהוּ דִּישְׂרָאֵל, שְׂרִיאָא בְּצִלוּ מְגוּ עָאקוּ דְּלָהוּן.

בֵּיה שַׁעֲתָא, חָמוּ יִשְׂרָאֵל עָאקוּ מִכָּל סְמָרִין, יַמָּא
 בְּגִלּוּחֵי דְּזַקְפֵּן קַמֵּייהוּ. בְּתַרְיֵיהוּ, כָּל אֵינוּן
 אֲכַלּוּסִין, כָּל אֵינוּן מְשִׁירֵין דְּמַצְרִים, לְעֵילָא
 עֲלֵייהוּ כְּמָה קַטִּיגוּרִין. שְׂרִיאָא צְוֹחִין לְקוּדְשָׁא
 בְּרִידָה הוּא.

בְּרִידָה כְּתִיב, וַיֹּאמֶר יי' אֶל מֹשֶׁה מַה תַּעֲשֶׂק אֵלַי.
 וְתֹאנָא בְּסִפְרָא דְּצְנִיעוּתָא, אֵלַי, דִּי יִקָּא,

לשון הקודש

התחילו בתפלה מתוך צרתם.
 באותה השעה ראו ישראל צרות מכל
 הצדדים: הים בגליו שעולים לפניהם.
 מאחוריהם כל אותם אוכלוסים, כל
 אותם מחנות מצרים. מעליהם כמה
 קטגורים. התחילו צווחים

לקדוש-ברוך-הוא.

אז כתוב, ויאמר ה' אל משה מה תעשק
 אלי. ושנינו בספרא דצניעותא, אלי

קדוש למעלה, קדוש באמצע, קדוש
 למטה. קדוש חסד, קדוש גבורה, קדוש
 תפארת. וכלם נחקקו בשבעים ושתיים,
 כמו שנאמר. ברוך הוא, ברוך שמו
 לעולם ולעולמי עולמים אמן.

אמר רבי יצחק, בשעה שהיו ישראל
 שרויים על הים, ראו כמה אוכלוסים,
 כמה חילות, וכמה מחנות מלמעלה
 ומלמטה, וכלם בכנוס על ישראל.

בְּעֵתִיקָא תִּלְיָא כְּלָא. בֵּיה שַׁעְתָּא אֲתַגְלִי עֵתִיקָא
 קַדִּישָׁא, וְאַשְׁתַּבַּח רַעְוָא בְּכִלְהוּ עֲלָמִין עֲלָאִין, כְּדִין
 נְהִירוּ דְכְּלָא, אֲתַנְהִיר.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כְּדִין, כִּד אֲתַנְהִיר כְּלָא כְּחֻדָּא,
 וְעָבִיד יַמָּא נִימוּסִין עֲלָאִין, וְאַתְמַסְרוּ בִידוּי
 עֲלָאִין וְתַתְּאִין. וּבְגִינֵי כֵּךְ, קַשְׁיָא קַמִּי קַדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא כְּלָא, כְּקַרְיַעַת יָם סוּף, וְכְלָא חָכִי אוּקְמוּהָ.
 מָאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּקַרְיַעַת יָם סוּף בְּעֵתִיקָא תִּלְיָא.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, חַד אֵיִלְתָּא אֵית בְּאַרְעָא,
 וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד סַגְיָא בְּגִינָה,
 בְּשַׁעְתָּא דְּהִיא צוּנְחַת, קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁמַע
 עֲאֲקוּ דִּילָהּ, וְקַבִּיל קִלְתָּהּ. וְכֵן אֲצַטְרִיךְ עֲלֵמָא
 לְרַחֲמֵי לְמִיָּא, הִיא יְהַבַת קָלִין, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 שְׁמַע קִלְתָּהּ, וְכִדִּין חַיִּים עַל עֲלֵמָא, חֻדָּא הוּא

לשון הקודש

הַטַּעַם? מִשּׁוּם שְׁקַרְיַעַת יָם סוּף תִּלְיָה
 בְּעֵתִיקָא.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, יֵשׁ אֵילַת אַחַת
 בְּרַקִּיעַ, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה הַרְבֵּה
 בְּשִׁבִילָהּ. בְּשַׁעַת שֶׁהִיא צוּנְחַת, הַקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא שׁוֹמֵעַ אֶת הַצִּרָה שֶׁלָּהּ וּמַקְבֵּל
 קוּלָּהּ, וּכְשֶׁהָעוֹלָם צָרִיךְ לְרַחֲמִים, הִיא
 נוֹתֶנֶת קוּלוֹת, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹמֵעַ
 אֶת קוּלָּהּ, וְאֵז חָס עַל הָעוֹלָם. זֶהוּ

דְּוָקָא, הַכֹּל תִּלְוִי בְּעֵתִיקָא בְּאוֹתָהּ הַשַּׁעָה
 נִגְלָה הַעֲתִיק הַקְדוּשׁ, וְנִמְצָא רַצוֹן בְּכֹל
 הָעוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים, וְאֵז הָאוֹר שֶׁל הַכֹּל
 הָאִיר.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֵז, כְּשֶׁהַכֹּל מֵאִיר
 בְּאַחַד, וְעֹשֶׂה הַיָּם מְנַהֲגִים עֲלִיוֹנִים,
 וְנִמְסְרוּ כִּדּוּ עֲלִיוֹנִים וְתַתְּחוּנִים. וְלִבְּנֵי
 קִשָּׁה לְפָנֵי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַכֹּל כְּמוֹ
 קַרְיַעַת יָם סוּף. וְהַכֹּל כֵּךְ פְּרֻשׁוּהָ. מַה

דְּכַתִּיב, (תהלים מב) כַּאֲלֵל תַּעֲרוֹג עַל אֲפִיקוֹ מַיִם.

וְכִד בַּעֲיָא לְאוֹלָדָא, הִיא סְתִימָא מְכַל סְטָרִין,
כְּדִין אַתִּיָּא וְשׂוֹיָאֵת רִישָׁא בֵּין בְּרַבְהָא,
וְצוֹנְחַת וְרַמַּת קַלִּין, וְקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חַיִּים עָלֶיהָ,
וְזַמִּין לְקַבְּלָהּ חַד נַחֲשׁ, וְנִשְׂיָךְ בְּעַרְוִיתָא דִּילָהּ,
וּפְתַח לָהּ, וְקָרַע לָהּ הֵהוּא אֶתְרָא, וְאוֹלִידַת מִיָּד.
אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּהַאי מַלְאָה, לָא תִשְׁאַל וְלֹא תִנְסַח
אֶת יְיָ, וְהָכִי דִּיִּקְא.

וַיֹּשַׁע יְיָ בַּיּוֹם הַהוּא אֶת יִשְׂרָאֵל וַגּוֹ', (שמות יד) וַיִּרְא
יִשְׂרָאֵל אֶת מַצְרַיִם מֵת, הֵהוּא שְׁלֹטְנָא
מְמַנָּא דְּמַצְרָאִי, אַחֲמִי לֹון קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
דְּאַעְבְּר לִיהּ, בְּנַהַר דִּינְגוֹר, דְּהִזְוָה בְּשַׁפְתָּא דִּימָא
רַבָּא. מֵת, מָאִי טַעְמָא מֵת. כְּמָה דְּאוֹקְמוּתָהּ,
דְּאַעְבְּרוּ לִיהּ, מֵהֵהוּא שְׁלֹטְנוּתָא דִּילִיהּ.

לשון הקודש

תִּשְׁאַל וְאַל תִּנְסַח אֶת ה', וְכִד דִּיִּקְא.
וַיֹּשַׁע ה' בַּיּוֹם הַהוּא אֶת יִשְׂרָאֵל וַגּוֹ',
וַיִּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת מַצְרַיִם מֵת. אוֹתוֹ
שְׁלִיט מְמַנָּה עַל הַמַּצְרַיִם הִרְאָה לָהֶם
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁמַעְבִּיר אוֹתוֹ בְּנַהַר
דִּינְגוֹר, שְׁהִיָּה בְּשַׁפְתַּי הַיָּם הַגְּדוֹל. מֵת,
מָה הַטַּעַם מֵת? כְּמוֹ שְׁבַאֲרוּהוּ,
שְׁהַעְבִּירוּ אוֹתוֹ מִשְׁלֹטְנוֹ.

שְׁכַתִּיב (תהלים מב) כַּאֲלֵל תַּעֲרוֹג עַל אֲפִיקוֹ
מַיִם.

וְכַשְׁרוּצָה לְהוֹלִיד, הִיא נְסַתְרַת מְכַל
הַצְּדָדִים, וְאִז בָּאָה וְשָׁמָּה רִאשָׁה בֵּין
בְּרַבְיָהּ, וְצוֹנְחַת וּמְרִימָה קוֹלוֹת, וְהַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא חָס עָלֶיהָ, וּמִזְמִן כְּנִגְדָה אוֹתָהּ
נַחֲשׁ אַחַד, וְנִשְׂיָךְ בְּעַרְוִיתָהּ, וּפְתַח
אוֹתָהּ וְקָרַע לָהּ אוֹתוֹ מְקוֹם, וּמוֹלִידָה
מִיָּד. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּדַבְּר הִזְוָה אַל

וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה וְגו'. (שמות יד) **רַבִּי**
חֵיָא אָמַר, הָכָא אֲשַׁתְּלִים יָדָא, וְכִלְהוּ
אַצְבָּעָאן, וְאֲשַׁתְּלִים יָדָא, דְּאֲתַכְּלִיל בֵּיהּ בִּימֵינָא,
דְּהָכִי תַנִּינָן, פְּלָא בִּימֵינָא אֲתַכְּלִיל, וּבִימֵינָא תְּלִיא,
הָדָא הוּא דְכַתִּיב, יְמִינְךָ יי' נְאֻדְרִי בַפֶּתַח יְמִינְךָ יי'
תַרְעֵץ אוֹיֵב.

וְאָמַר רַבִּי יִצְחָק, לָא אֲשַׁכְּחָנָא, מָאן דְּאֲתַקִּיף
לְבֵיהּ, לְגַבִּיהּ קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּפִרְעָה.
אָמַר רַבִּי יוֹסִי, סִיחוֹן וְעוֹג הָכִי גַמִּי. אָמַר לִיהּ, לָאו
הָכִי. אֵינּוֹן לְגַבִּיהּ דִּישְׂרָאֵל אֲתַתְּקִפוּ, אָבַל לְגַבִּיהּ
דְּקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לָא, כְּמָה דְּאֲתַקִּיף פִּרְעָה
רוּחִיהּ לְקַבְּלִיהּ, וְהָהּ חָמִי כָּל יוֹמָא גְבוּרָאן דִּילִיהּ,
וְלָא הָהּ תַב.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה אָמַר רַבִּי יִצְחָק, פִּרְעָה חַפִּים
מִכָּל תְּרַשׁוּי הָהּ, וּבְכָל אֵינּוֹן כְּתָרִין, וּבְכָל

לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, סִיחוֹן וְעוֹג גַּם כְּף. אָמַר
 לו', לָא כְּף! הֵם הִתְחַזְּקוּ כַּנְּגַד יִשְׂרָאֵל,
 אָבַל לְגַבִּי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לָא כְּמוֹ
 שִׁפְרָעָה חֹזֵק אֶת רוּחוֹ כַּנְּגַדוֹ, וְהִנֵּה רוּחָהּ
 כָּל יוֹם אֶת הַגְּבוּרוֹת שָׁלוֹ וְלֹא הִנֵּה שָׁב.
אָמַר רַבִּי יְהוּדָה אָמַר רַבִּי יִצְחָק, פִּרְעָה
 הִנֵּה חָכָם מִכָּל מְכַשְׁפֵּי וּבְכָל אוֹתָם
 הַכְּתָרִים, וּבְכָל אוֹתָן הַיְדִיעוֹת הַסֶּתֶמֶל.

וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה וְגו'. רַבִּי
 חֵיָא אָמַר, כָּאן הִשְׁתַּלְּמָה הַיָּד וְכָל
 הָאֲצְבָּעוֹת, וְנִשְׁתַּלְּמָה הַיָּד, שְׁנַכְלָלָה בּוֹ
 בְּיָמִין. שְׂכָף שְׁנַיִנּוּ, הַכֹּל נִכְלָל בְּיָמִין
 וְתִלּוּי בְּיָמִין, זֶהוּ שְׂכָתוּב יְמִינְךָ ה'י
 נְאֻדְרִי בַפֶּתַח יְמִינְךָ ה'י תַרְעֵץ אוֹיֵב.
וְאָמַר רַבִּי יִצְחָק, לָא מְצֵאתִי מִי חֹזֵק
 לְבוֹ לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּמוֹ פִּרְעָה.

אֵינֹן יִדְעֹן, אֶסְתַּכַּל. וּבְכָל סִטְרָא דְלְהוֹן, לָא חֲמָא
 פּוֹרְקָנָא דְלְהוֹן יִשְׂרָאֵל, וְלֹא הָוָה תְּלִי בְּחַד מְנַיְיָהוּ.
 וְעוֹד, דִּהָא בְּכֻלְהוּ קְשִׁירוּ קְשִׁירָא עַלְיֵיהוּ דִּישְׂרָאֵל,
 וּפְרַעְיָא לָא סָבַר דְּאִית קְשִׁירָא אַחְרָא דְמְהִימְנוּתָא,
 דְּאִיהוּ שְׁלִיט עַל כּוֹלָא. וְעַל דָּא הָוָה אַתְקִיף לְבֵיתָא.

רַבִּי אַבְיָא אָמַר, לָא אַתְקִיף לְבָא דְפְרַעְיָא, אֶלְא
 שְׂמָא דָּא. דְּכַד הָוָה אָמַר מוֹשֶׁה, כֹּה אָמַר
 יי', דָּא מַלְא מְמַשׁ, אַתְקִיף לְבֵיתָא, הָדָא הוּא
 דְכֻתִּיב, (שְׁמוֹת ט) וַיַּחְזֹק יי' אֶת לֵב פְּרַעְיָא. דִּהָא בְּכָל
 חֲכֻמָּתָא דִּילֵיהּ, לָא אֶשְׁתַּבַּח, דִּשְׂמָא דָּא שְׁלִיט
 בְּאַרְעָא. וְעַל דָּא אָמַר, מִי יי'. וּלְבַתָּר אָמַר, יי'
 הַצַּדִּיק. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, לְבַתָּר אָמַר, (שְׁמוֹת י) חֲטָאתִי
 לַיי' הֵהוּא פּוֹמָא דְאָמַר דָּא, אָמַר דָּא.

לְשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ

אָמַר ה' - הַדְּבָר הָוָה מְמַשׁ חֲזֹק אֶת
 לְבוֹ. זֶהוּ שְׂכָתוּב וַיַּחְזֹק ה' אֶת לֵב פְּרַעְיָא.
 שְׁהַרְי בְּכָל חֲכֻמָּה שְׁלוֹ לֹא נִמְצָא
 שֶׁהַשֵּׁם הָוָה שׁוֹלֵט בְּאַרְצָא. וְעַל זֶה אָמַר,
 מִי ה' וְאַחַר כֵּן אָמַר, ה' הַצַּדִּיק. אָמַר
 רַבִּי יוֹסִי, אַחַר כֵּן אָמַר (שְׁמוֹת י) חֲטָאתִי
 לָהּ. אוֹתוֹ פֶּה שְׂאָמַר זֶה - אָמַר זֶה.

וּבְכָל הַצַּד שְׁלָדָם לֹא רָאָה אֶת גְּאֻלַּת
 יִשְׂרָאֵל, וְלֹא הָיָה תּוֹלָה בְּאַחַד מֵהֶם.
 וְעוֹד, שְׁהַרְי בְּכָלֶם קְשִׁירוּ קְשִׁיר עַל
 יִשְׂרָאֵל, וּפְרַעְיָא לֹא סָבַר שְׁנֵישׁ קְשִׁיר
 אֲמוּנָה אַחַר שְׁשׁוֹלֵט עַל הַכָּל, וְלִכֵּן הָיָה
 מְחֻזָּק אֶת לְבוֹ.

רַבִּי אַבְיָא אָמַר, רַק הַשֵּׁם הָוָה חֲזֹק אֶת
 לֵב פְּרַעְיָא. שְׂבִשְׁהָיָה מוֹשֶׁה אוֹמֵר כֹּה

רַבִּי חֲזַקְיָה פָּתַח וְאָמַר, (איוב ט) אַחַת הִיא עַל כֵּן
אָמַרְתִּי תָם וְרָשָׁע הוּא מְכַלֵּה. הֵא עֲרָא,
אִיִּקְמוּהָ בְּרוּא דְחַכְמָתָא. אַחַת הִיא, מָאִי אַחַת
הִיא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (שיר השירים ו) אַחַת הִיא יוֹנְתִי
תַּמְתִּי אַחַת הִיא לְאַמָּה. וּבְהֵאֵי, קְדָשָׁא בְּרִידָּ הוּא
דָּאִין דִּינֵוִי לְתַתָּא, וְדָאִין דִּינֵוִי לְעִילָא בְּכַלָּא.

וְכַד קְדָשָׁא בְּרִידָּ הוּא אֶתְעַר דִּינֵוִי, דָּאִין דִּינֵוִי
בְּהֵאֵי כְּתָרָא, בְּדִין כְּתִיב, תָם וְרָשָׁע הוּא
מְכַלֵּה. (דף נ"ג ע"א) בְּגִין דָּאִינֵון צְדִיקָיָא, מִתְפָּסָאן
בְּחֻבֵיהוֹן דְּרִשְׁיַעֲיָא, דְּכְּתִיב, (שמואל ב כד) וַיֹּאמֶר יי'
לְמַלְאָךְ הַמְשִׁחִית בָּעַם רַב וְגו', וְעַל דָּא אָמַר (ר'
יוסי) אִיזַב מְלָה דָּא, (אמר) וְלֹא אֲנִי מְלָה, וְאִיִּקְמוּהָ
טוֹל הָרַב, רַבִּי יִיסָא אָמַר, אַחַת הִיא: דָּא בְּנִסְת
יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא דְּמִצְרַיִם, דְּבְּגִינָה קָטַל קְדָשָׁא

לשון הקודש

הוא דין את דיניו בפְּתֵר הַזֶּה, וְאִז כְּתוּב
תָם וְרָשָׁע הוּא מְכַלֵּה. מִשּׁוּם שְׂאוֹתָם
הַצְדִּיקִים נִתְפָּסִים בְּחַטָּאי הָרָשָׁעִים,
שְׂכֵתוֹב וַיֹּאמֶר ה' לְמַלְאָךְ הַמְשִׁחִית
בָּעַם רַב וְגו'. וְעַל זֶה אָמַר (ר' יוסי) אִיזַב
אֶת הַדְּבָר הַזֶּה, (אמר) וְלֹא פִרַשׁ אֶת
הַדְּבָר, וּפְרֻשׁוֹהּ – טַל הָרַב. רַבִּי יִיסָא
אָמַר, אַחַת הִיא – זֶה בְּנִסְת יִשְׂרָאֵל

רַבִּי חֲזַקְיָה פָּתַח וְאָמַר, (איוב ט) אַחַת הִיא
עַל כֵּן אָמַרְתִּי תָם וְרָשָׁע הוּא מְכַלֵּה.
פְּסוּק זֶה הִתְבָּאָר בְּסוּד הַחֲכָמָה. אַחַת
הִיא, מַה זֶה אַחַת הִיא? זֶהוּ שְׂכֵתוֹב (שיר
אחת הִיא יוֹנְתִי תַמְתִּי אַחַת הִיא
לְאַמָּה. וּבְגִינָה הַקְדוּשׁ בְּרִידָּ הוּא דִין דִּינֵוִי
לְמַטָּה, וְדִין דִּינֵוִי לְמַעְלָה בְּכַל.
וּבְשֵׁת־הַקְדוּשׁ בְּרִידָּ הוּא מְעוֹרֵר דִּינֵוִי,

בְּרִיךְ הוּא בְּמִצְרָאֵי, וְעֶבֶד בְּהוּ נִוְקָמִין, הָדָא הוּא
דְּכַתִּיב תָּם וְרָשָׁע הוּא מְכַלָּה.

רַבִּי חֵיָא אָמַר, אֵיזֹב לָא אֱלָקֵי, אֱלָא בְּזִמְנָא
דְּנִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם. אָמַר אֵיזֹב, אֵי הָכֵי,
כֹּל אֶפְיָא שְׁוִין, תָּם וְרָשָׁע הוּא מְכַלָּה, פְּרַעָה
אֶתְקִיף בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל, וְאָמַר (שְׁמוֹת ה) מִי יִי' אֲשֶׁר
אֲשִׁמַּע בְּקוּלוֹ. וְאָנָּה לָא אֶתְקִיפְנָא בְּהוּ, וְלָא
עֶבֶדִּנָּא מִיָּדֵי, תָּם וְרָשָׁע הוּא מְכַלָּה. הָדָא הוּא
דְּכַתִּיב, (שְׁמוֹת ט) הִירָא אֶת דְּבַר יִי' מִעֲבָדֵי פְּרַעָה,
זֶה אֵיזֹב.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, אֵינִין אַבְנֵי בְּרָדָא, דִּהוּוּ נִחְתִּין,
אֶתְעַכְּבוּ עַל יְדוּי דְּמִשְׁתָּה, לְבַתָּר עֲבָדוּ נִוְקָמִין,
בְּיוֹמֵי דִּיהוֹשָׁע. וְלִזְמַנָּא דְאַתִּי, זְמִינִין לְאַחְתָּא אֵינִין
דְּאַשְׁתָּאָרוּ, עַל אֲדוּם וּבְנֹתֶיהָ. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, הָדָא

לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

בְּגִלּוֹת מִצְרַיִם, שְׁבַשְׁבִּילָה הֲרַג הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא בְּמִצְרַיִם וְעָשָׂה בְּהֵם נְקָמוֹת.
זֶהוּ שְׁכָתוּב תָּם וְרָשָׁע הוּא מְכַלָּה.
וְאֵיזֹב לָא אֱלָקֵי, אֱלָא בְּזִמְנָא
דְּנִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם. אָמַר
אֵיזֹב, אֵי הָכֵי, כֹּל הַפְּגִים שְׁוִים, תָּם
וְרָשָׁע הוּא מְכַלָּה. פְּרַעָה הִחְזִיק בְּיִשְׂרָאֵל
וְאָמַר (שְׁמוֹת ה) מִי הוּא אֲשֶׁר אֲשִׁמַּע בְּקוּלוֹ,

וְאֵיזֹב לָא אֱלָקֵי, אֱלָא בְּזִמְנָא
דְּנִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם. אָמַר
אֵיזֹב, אֵי הָכֵי, כֹּל הַפְּגִים שְׁוִים, תָּם
וְרָשָׁע הוּא מְכַלָּה. פְּרַעָה הִחְזִיק בְּיִשְׂרָאֵל
וְאָמַר (שְׁמוֹת ה) מִי הוּא אֲשֶׁר אֲשִׁמַּע בְּקוּלוֹ,
זֶה אֵיזֹב.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, אֵינִין אַבְנֵי בְּרָדָא,
שְׁדִיּוּ יוֹרְדִים, הִתְעַכְּבוּ עַל יְדֵי מִשְׁתָּה,
וְאַחַר כֵּן עָשׂוּ נְקָמוֹת בְּיָמֵי יְהוֹשָׁע,
וְלַעֲתִיד לְבָא עֲתִידִים לְרַדֵּת אֹתָם

הוא דְּכָתִיב, (מִיכָה ז') בְּיָמֵי צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
אֲרָאֵנוּ נִפְלְאוֹת.

דְּבַר אַחַר וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה וְגו', הָאִי
קָרָא לָאוּ רִישִׁיָּה סִיפִיָּה, וְלֹא סִיפִיָּה רִישִׁיָּה.
בְּקִדְמִיתָא וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל, וּבְתַר וַיֵּירָאוּ הָעָם אֶת יְיָ.
אֶלָּא אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הֵהוּא סָבָא דְנַחַת עִם בְּנוֵי
בְּגִלוּתָא, וְסָבִיל עָלֶיהָ גְּלוּתָא, וְאֶעִיל לְבְנוֵי בְּגִלוּתָא,
הוּא מִמָּשׁ חָמָא, כֹּל אֵינּוֹן נִוְקָמִין, וְכֹל גְּבוּרָאן,
דְּעֵבֵד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמִצְרַיִם, הָדָא הוּא דְכָתִיב
וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל מִמָּשׁ.

וְאָמַר רַבִּי יְהוּדָה, סָלִיק קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְהָאִי
סָבָא, וְאָמַר לִיה, קוּם חָמֵי בְּנִיךְ דְנִפְקִין
מִגּוֹ עַמָּא תְּקִיפָא. קוּם חָמֵי גְבוּרָן דְעֵבְדִית, בְּגִין
בְּנִיךְ בְּמִצְרַיִם.

לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

לְגִלוּת, הוּא רָאָה מִמָּשׁ אֶת כָּל אוֹתָן
נִקְמוֹת וְגְבוּרוֹת שֶׁעָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא בְּמִצְרַיִם. זֶהוּ שְׁכָתוּב וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל,
יִשְׂרָאֵל מִמָּשׁ.

וְאָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הַעֲלָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא אֶת אוֹתוֹ זְכוֹן וְאָמַר לוֹ, קוּם תִּרְאֶה
אֶת בְּנִיךְ יוֹצֵאִים מִתּוֹךְ עִם חֲזָק. קוּם
תִּרְאֶה אֶת הַגְּבוּרוֹת שֶׁעָשִׂיתִי בְּשָׂבִיל
בְּנִיךְ בְּמִצְרַיִם.

שֶׁנִּשְׁאָרוּ עַל אָדוּם וּבְנוֹתֶיהָ. אָמַר רַבִּי
יוֹסִי, זֶהוּ שְׁכָתוּב (מִיכָה ז') בְּיָמֵי צֵאתְךָ
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲרָאֵנוּ נִפְלְאוֹת.

דְּבַר אַחַר וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה
וְגו' – פְּסוּק זֶה אֵין רֵאשׁוֹ סוּפּוֹ, וְאֵין
סוּפּוֹ רֵאשׁוֹ. בְּתַתְּלָה וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל, וְאַחַר
כֵּךְ וַיֵּירָאוּ הָעָם אֶת ה'. אֶלָּא אָמַר רַבִּי
יְהוּדָה, אוֹתוֹ זְכוֹן שֶׁיֵּרֵד עִם בְּנוֵי לְגִלוּת
וְסָבֵל עָלָיו אֶת הַגְּלוּת וְהַכְּנִים אֶת בְּנוֵי

וְהִינֵנוּ דְאָמַר רַבִּי יִיסָא, בְּשַׁעֲתָא דְנִטְלֵי יִשְׂרָאֵל
 לְנַחֲתָא בְּגִלוּתָא דְמַצְרַיִם, דְּחִילוּ וְאִימְתָא
 תְּקִיפָא נָפַל עֲלוּי. אָמַר לִיה קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא
 לִיעֲקֹב, אִמְאֵי אֶתְ דְּחִיל, (בראשית מו) אַל תִּירָא מִרְדָּה
 מַצְרַיִמָה. מִמָּה דְכָתִיב אַל תִּירָא, מִשְׁמַע דְּחִילוּ
 הוּא דְחִיל.

אָמַר לִיה פִּי לְגוּי גְדוֹל אֲשִׁימְךָ שָׁם. אָמַר
 לִיה, דְּחִילְנָא דִּי יְשִׁיצוֹן בְּנִי. אָמַר לִיה,
 אֲנֹכִי אֵרַד עִמָּךְ מַצְרַיִמָה. אָמַר לִיה תּוּ דְחִילְנָא,
 וְלֹא אֲזִכִּי לְאֶתְקַבְּרָא בִּינֵי אֲבָהָתִי, וְלֹא אֲחִמִּי
 פּוֹרְקָנָא דְבְנֵי, וְגַבּוּרָאן דְּתַעֲבִיד לְהוּ. אָמַר לִיה,
 וְאֲנֹכִי אֲעֲלֶךְ גַּם עֲלֶיהָ, אֲעֲלֶךְ לְאֶתְקַבְּרָא בְּקַבְרֵי
 אֲבָהָתְךָ. גַּם עֲלֶיהָ, לְמַחֲמֵי פּוֹרְקָנָא דְבְרֶךְ,
 וְגַבּוּרָאן דְּאֲעֲבִיד לְהוּ.

לשון הקודש

אמר לו, אני פוחד שיכלו בני. אמר לו,
 אני פוחד - שלא אזכה להקבר בין
 אבותי ולא אראה את גאלת בני
 והגבורות שתעשה להם. אמר לו, ואנכי
 אעלה גם עליה. אעלה - להקבר בקברי
 אבותיך. גם עליה - לראות את גאלת
 בניך והגבורות שאעשה להם.

והיננו מה שאמר רבי ייסא, בשעה
 שנסעו ישראל לרדת לגלות מצרים,
 פחד ואימה חזקה נפלו עליו. אמר
 הקדוש ברוך הוא ליעקב, למה אתה
 פוחד? (בראשית מו) אל תירא מרדה
 מצרימה. ממה שכתוב אל תירא,
 משמע שפחד היה פוחד.
 אמר לו, פי לגוי גדול אשימך שם.

וְהַחַוָּא יוֹמָא דְנִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, סָלִיק לִיָּה
 קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיַעֲקֹב, וְאָמַר לִיָּה,
 קוּם, חָמִי בְּפוּרְקָנָא דְבְרָךְ, וְכַמְּה חֵילִין וְגִבּוּרָאן
 עֲבָדִית לְהוּ, וְיַעֲקֹב הָוֵה תַּמָּן, וְחַמָּא כְּלָא, הָדָא
 הוּא דְכַתִּיב וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה.

רַבִּי יַצְחָק אָמַר, מִהֶכָּא, (דְּבָרִים ד) וַיּוֹצֵאֲךָ בְּפָנָיו בְּכַחוֹ
 הַגְּדוֹל מִמִּצְרַיִם. מָאִי בְּפָנָיו. בְּפָנָיו דָּא יַעֲקֹב,
 דְּאָעִיל לְבַלְּהוּ תַּמָּן. רַבִּי חֲזַקְיָה אָמַר, וַיּוֹצֵאֲךָ
 בְּפָנָיו, בְּפָנָיו: דָּא אַבְרָהָם. וְכַתִּיב, (בְּרֵאשִׁית יז) וַיִּפֹּל
 אַבְרָהָם עַל פָּנָיו.

תָּא חֲזִי, אַבְרָהָם אָמַר, הֲלִבְּנִי מֵאָה שָׁנָה יוֹלֵד
 וְגו', אָמַר לִיָּה קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, חֲזִיךְ, אֶת
 תַּחְמִי כַּמְּה אַכְלוּסִין, וְכַמְּה חֵילִין דְּיִפְקוּן מִמֶּךָ.
 בְּשַׁעְתָּא דְנִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, כָּל אֵינוֹן שְׂבָטִין,

לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

בְּפָנָיו? בְּפָנָיו זֶה יַעֲקֹב, שֶׁהַכְּנִים לָשֵׁם
 אֶת כָּלָם. רַבִּי חֲזַקְיָה אָמַר, וַיּוֹצֵאֲךָ
 בְּפָנָיו - בְּפָנָיו זֶה אַבְרָהָם, שְׂפָתוֹב
 (בְּרֵאשִׁית יז) וַיִּפֹּל אַבְרָהָם עַל פָּנָיו.

כֵּן רָאָה, אַבְרָהָם אָמַר, הֲלִבְּנִי מֵאָה
 שָׁנָה יוֹלֵד וְגו'. אָמַר לוֹ הַקּוּדֵשׁ בְּרִיךְ
 הוּא, חֲזִיךְ, אֶתְּהָ תִרְאָה כַּמְּה אוֹכְלוּסִים
 וְכַמְּה חֵילוֹת שְׂבָטִין מִמֶּךָ. בְּשַׁעְתָּא שְׂבָטִין

וְאוֹתוֹ יוֹם שְׂבָטִין יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם,
 הַעֲלָה הַקּוּדֵשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת יַעֲקֹב
 וְאָמַר לוֹ, קוּם תִּרְאָה בְּנֵאלֵת בְּנֵיךְ,
 שְׂכַמְּה חֵילוֹת וְגִבּוּרוֹת עֲשִׂיתִי לָהֶם.
 וְיַעֲקֹב הָיָה שֵׁם וְרָאָה אֶת הַכֹּל. זֶהוּ
 שְׂפָתוֹב וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה.
 רַבִּי יַצְחָק אָמַר, מִכָּאן, (דְּבָרִים ד) וַיּוֹצֵאֲךָ
 בְּפָנָיו בְּכַחוֹ הַגְּדוֹל מִמִּצְרַיִם. מַה זֶה

כָּל אֵינֹן רַבּוֹן, סָלִיב קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַבְרָהָם,
 וְחָמָא לֹן, הָדָא הוּא דְכְּתִיב וַיּוֹצֵאֵךְ בְּפָנָיו. רַבִּי
 אָפָא אָמַר בְּלִהוּ אֲבַהְתָּא אֲזַדְמְנוּ תַּמָּן בְּכָל הַהוּא
 פּוֹרְקָנָא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב וַיּוֹצֵאֵךְ בְּפָנָיו. מָאִי
 בְּפָנָיו אֵלִין אֲבַהְתָּא.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, וַיּוֹצֵאֵךְ בְּפָנָיו: דָּא יַעֲקֹב. בְּכַחוּ:
 דָּא יַעֲחָק. הַגְּדוֹל: דָּא אַבְרָהָם. אָמַר רַבִּי
 שְׁמַעוֹן, וְכֵן בְּגֵינֵיהוֹן דְּאַבְהָתָא, אֲזַדְמְן פּוֹרְקָנָא
 תְּדִיר לְיִשְׂרָאֵל, דְּכְּתִיב (ויקרא כו) וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי
 יַעֲקֹב וְאָף אֶת בְּרִיתִי יַעֲחָק וְאָף אֶת בְּרִיתִי
 אַבְרָהָם אֲזַכּוֹר וְהָאָרֶץ אֲזַכּוֹר. אֲבַהְתָּא תִּינַח, מַהוּ
 וְהָאָרֶץ אֲזַכּוֹר. אֵלָּא, לְאַבְלִילָא עֲמַהוֹן דְּדוֹד מִלְּפָא,
 דְּאִיהוּ רְתִיבָא בְּאַבְהָתָא (דף נ"ג ע"ב) וְאֵינֹן מִתְעַרְיִן
 פּוֹרְקָנָא תְּדִיר לְיִשְׂרָאֵל.

לשון הקודש

אַבְרָהָם. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְכֵן בְּשִׁבִיל
 הָאֲבוֹת מִזְדְּמַנְתַּת תְּמִיד גְּאֵלָה לְיִשְׂרָאֵל,
 שְׁפִתּוֹב (ויקרא כו) וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב
 וְאָף אֶת בְּרִיתִי יַעֲחָק וְאָף אֶת בְּרִיתִי
 אַבְרָהָם אֲזַכּוֹר וְהָאָרֶץ אֲזַכּוֹר. הָאֲבוֹת
 מִלְּפָא, אָבֵל מַה זֶה וְהָאָרֶץ אֲזַכּוֹר? אֵלָּא
 לְהַכְלִיל עִמָּם אֶת דְּדוֹד הַמְּלֵךְ, שְׁהוּא
 מְרַכְבְּהָ עִם הָאֲבוֹת, וְהֵם מְעוֹרְרִים תְּמִיד
 גְּאֵלָה לְיִשְׂרָאֵל.

יִשְׂרָאֵל מִמְעָרִים, כָּל אוֹתָם שְׁבָמִים, כָּל
 אוֹתָם רַבְבוֹת, הַעֲלָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 אֶת אַבְרָהָם וְרָאָה אוֹתָם. זֶהוּ שְׁפִתּוֹב
 וַיּוֹצֵאֵךְ בְּפָנָיו. רַבִּי אָפָא אָמַר, כָּל
 הָאֲבוֹת הִזְדְּמְנוּ לְשֵׁם בְּכָל אוֹתָהּ
 הַגְּאֵלָה. זֶהוּ שְׁפִתּוֹב וַיּוֹצֵאֵךְ בְּפָנָיו. מַה
 זֶה בְּפָנָיו? אֵלוֹ הָאֲבוֹת.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, וַיּוֹצֵאֵךְ בְּפָנָיו – זֶה
 יַעֲקֹב. בְּכַחוּ – זֶה יַעֲחָק. הַגְּדוֹל – זֶה

וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה יי' בְּמִצְרַיִם. וְכִי הִשְׁתָּא עָשָׂה, וְהָא מִקְדַּמַּת דִּנְיָ אֲתַעְבִּיד, מָאִי אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה יי'. אֵלָּא, יָד לֹא אֶקְרִי פְחוּת מִחֲמַשׁ אֶעֱבָעָן. הַגְּדוֹלָה: דְּכֵלִילָן בְּהַ חֲמִשׁ אֶעֱבָעָן אַחֲרַנִּין, וְאֲתַקְרוּן בְּדִין גְּדוֹלָה. וְכֹל אֶעֱבָעָ וְאֶעֱבָעָ, סְלִיק לְחוּשְׁבֵּנָא רַבָּא, וְקוּדְשָׁא בְרִידָּה הוּא עָבִיד בְּהוּ (ס"א הַשְׁתָּא נִיסִין) נִיסִין וְגַבּוּרָן, וְכֵהֱאִי אֲתַעְקְרוּ בְּלֵהוּ דְרַגִּין מִשְׁלֵשׁוּלֵיהוּן.

מִכָּאָן אוֹלִיפְנָא דָּא, דְּבַחֲמִשׁ אֶעֱבָעָן קָמָאִי, פְּתִיב, וַיִּחְזַק לֵב פְּרַעֲהַ, כִּינּוּן דְּאִשְׁתְּלַמוּ אֵינּוּן חֲמִשׁ, תּוֹ לֹא הָזָה מַלְּהַ בְּרִשׁוּתִיהַ דְּפְרַעֲהַ, כְּדִין פְּתִיב וַיִּחְזַק יי' אֶת לֵב פְּרַעֲהַ.

וְעַל דָּא וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה וְגו', וַיֵּאֱמִינוּ בַּיְיָ. וְכִי עַד הִשְׁתָּא לֹא הָאֱמִינוּ

 לְשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ

עָשָׂה בְּהֵם (פַּעַת נִסִּים) נִסִּים וְגַבּוּרוֹת, וּבְזֶה נֶעְקְרוּ כָּל הַדְּרָגוֹת מֵהַשְׁתַּלְשְׁלוּתָם. מִכָּאָן לְמַדְּנוּ זֶה, שֶׁבַחֲמִשׁ הָאֶעֱבָעוֹת הָרֵאשׁוֹנוֹת פְּתוּב וַיִּחְזַק לֵב פְּרַעֲהַ. כִּינּוּן שֶׁנִּשְׁלְמוּ אוֹתָן חֲמִשׁ, שׁוּב לֹא הָיָה דְבַר בְּרִשׁוֹת פְּרַעֲהַ, וְאִזּוּ פְּתוּב וַיִּחְזַק ה' אֶת לֵב פְּרַעֲהַ.

וְעַל זֶה וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה

וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה ה' בְּמִצְרַיִם. וְכִי עֲבָשׁוּ עָשָׂה, וְהָרִי מִקְדָּם לְכֵן זֶה נַעֲשָׂה? מַה זֶה אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה ה'? אֵלָּא יָד לֹא נִקְרְאָת פְּחוּת מִחֲמִשׁ אֶעֱבָעוֹת. הַגְּדוֹלָה – שְׁכֵלִילִים בְּהַ חֲמִשׁ אֶעֱבָעוֹת אַחֲרוֹת, וְאִזּוּ נִקְרְאִים גְּדוֹלָה. וְכֹל אֶעֱבָע וְאֶעֱבָע עוֹלָה לְחֻשְׁבוֹן גְּדוֹל, וְהַקּוּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא

בֵּינִי, וְהָא כְּתִיב (שמות ד) וַיֵּאמֶן הָעָם וַיִּשְׁמְעוּ וַגּו'. וְהָא חֲמוּ כָּל אֵינֹן גְּבוּרָאן דְּעַבְד לְהוּ קְדָשָׁא בְּרִיד הוּא בְּמַצְרַיִם. אֵלָּא מָאִי וַיֵּאמִינוּ, הַהוּא מְלָה דְאָמַר וַיֵּאמֶר מֹשֶׁה אֶל הָעָם אַל תִּירְאוּ הַתִּיַעֲבוּ וּרְאוּ וַגּו'.

רַבִּי יִיסָא שְׂאִיל וְאָמַר, כְּתִיב וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת מַצְרַיִם מֵת, וְכְתִיב לֹא תוֹסִיפוּ לְרְאוֹתֶם עוֹד עַד עוֹלָם. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מֵתִין חֲמוּ לְהוּ. אָמַר לִיָּה, אִי כְּתִיב לֹא תוֹסִיפוּ לְרְאוֹתֶם חַיִּים, הָוָה אֵמִינָא חֲכִי. אָמַר לִיָּה ר' אַבָּא יְאוֹת שְׂאִילְתָּא.

אֵלָּא תָּא חַיִּי, כְּתִיב (דברי הימים א טז) מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם, וְתַיְינִין, עוֹלָם לְעִילָּא, וְעוֹלָם לְתַתָּא. עוֹלָם דְּלְעִילָּא, מֵתִמָּן הוּא שִׁירוּתָּא לְאֲדִלְקָא בּוֹצִינִין. עוֹלָם דְּלְתַתָּא, תִּמָּן הוּא סִיּוּמָא.

לשון הקודש

תספון לראותם עוד עד עולם. אמר רבי יוסי, ראו אותם מתים. אמר לו, אם כתוב לא תוסיפו לראותם חיים – היתני אומר כהן. אמר לו רבי אבא, יפה שאלת.

אלא בא ראה, כתוב מן העולם ועד העולם, ושנינו – עולם למעלה ועולם למטה. עולם שלמעלה – משם היא הראשית להדליק מנורות. העולם

וגו', ויאמינו בה'. וכי עד עכשו לא האמינו בה', והרי כתוב (שמות ד) ויאמן העם וישמעו וגו'? והרי ראו כל אותם גבורות שעשה להם הקדוש ברוך הוא במצרים. אלא מה זה ויאמינו? אותו הדבר שאמר, ויאמר משה אל העם אל תיראו התיעבו וראו וגו'.

רבי ייסא שאל ואמר, כתוב וירא ישראל את מצרים מת, וכתוב לא